



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Daniely Zemanové, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **J. T.**, zast. Mgr. Jiřím Kudřouskem, advokátem, se sídlem Osvooboditelů 2649, Louny, proti žalované: **Věznice Pardubice**, se sídlem Husova 194, Pardubice, proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 2. 2015, čj. VS 28/99/004/2015-21/OVT/305, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 14. 10. 2015, čj. 52 A 91/2015-56,

t a k t o :

- I. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 14. 10. 2015, čj. 52 A 91/2015-56, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jiřímu Kudřouskovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti v částce **9245 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a dosavadní průběh řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 5. 2. 2015, čj. VS 28/99/004/2015-21/OVT/305, uložila žalovaná žalobci (dále jen „stěžovatel“) kázeňský trest dle § 46 odst. 3 písm. e) a f) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „ZVTOS“). Stěžovatel se dopustil porušení vězeňského řádu, neboť u něj byla nalezena nepovolená věc, a to elektronický přístroj značky OVERMAX (hra tetris), za což mu byl uložen nepodmíněný trest propadnutí této věci [§ 46 odst. 3 písm. e) ZVTOS] a umístění do uzavřeného oddělení na sedm dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů [§ 46 odst. 3 písm. f) ZVTOS].

[2] Ve věci rozhodnutí o uložení kázeňského trestu podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočce v Pardubicích. V tomto podání ze dne 11. 3. 2015 namítal

nezákonnost postupu žalované při ukládání trestu a jeho nepřiměřenost, neboť hru si přivezl z Věznice Vinařice, kde její užívání bylo povoleno a kde byl v rámci výkonu trestu odnětí svobody umístěn před převezněním do Věznice Pardubice, tj. zařízení žalované. Netušil, že v zařízení žalované je zakázáno držení tohoto přístroje, neboť mu byl při vstupní kontrolní prohlídce ponechán. V žalobě uvedl, že proti rozhodnutí žalované podal stížnost na oddělení prevence a stížností, bylo mu však řečeno, že si má podat žalobu ke krajskému soudu. V jiné části žaloby uvedl, že se proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu odvolal ke speciálnímu pedagogovi, dožadoval se rozhodnutí, ale vychovatelka mu ho odmítla vydat, proto k žalobě připojuje pouze rozhodnutí ze dne 5. 2. 2015.

[3] Krajský soud dne 27. 4. 2015 postoupil žalobu stěžovatele Okresnímu soudu v Jičíně s odůvodněním, že se jedná o občanskoprávní agendu, o níž v I. stupni rozhodují okresní soudy. Okresní soud věc předložil Vrchnímu soudu v Praze k rozhodnutí o věcné příslušnosti, který jej poučil, že věc spadá do správního soudnictví. Žaloba stěžovatele byla následně postoupena zpět Krajskému soudu v Hradci Králové. Krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel nevyčerpal řádné opravné prostředky a žalobu odmítl pro nepřípustnost dle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002, soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) ve spojení s § 68 písm. a) s. ř. s.

II. Shrnutí kasační stížnosti

[4] Stěžovatel napadl usnesení krajského soudu kasační stížností, kde poukazuje na nepřiměřenost kázeňského trestu a nezákonný postup žalované v řízení o uložení tohoto trestu. Zejména pak namítá, že soud se nevypořádal s jeho tvrzením, že vyčerpal řádné opravné prostředky proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu. Domníval se, že skutečnost, že proti tomuto rozhodnutí podal ústní stížnost, byla zaznamenána na druhém stejnopise rozhodnutí v kolonce vyhrazené pro tyto účely. Stěžovatel uvádí, že byl po celou dobu přesvědčen (a stále je), že stížnost proti rozhodnutí žalované podal, což potvrzuje skutečnost, že ji s ním osobně projednal speciální pedagog (tj. zaměstnanec příslušný k projednání stížnosti), který mu ústní formou sdělil i výsledné zamítnutí stížnosti. Písemné vyjádření speciálního pedagoga však od žalované neobdržel, proto byl nucen v žalobě uvést rozhodnutí žalované o kázeňském trestu, na což také v žalobě výslovně upozornil. Usnesení krajského soudu o odmítnutí žaloby považuje za nezákonné. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalovaná považuje kasační stížnost za nedůvodnou, trvá na závěrech učiněných v rozhodnutí. Stěžovatel nepodal ústní ani písemnou stížnost ve smyslu § 52 ZVTOS. Jako důkaz předkládá vyjádření svých zaměstnanců a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl, neboť stěžovatel nevyčerpal řádné opravné prostředky.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Kasační stížnost je podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Rozsah přezkumu rozhodnutí soudu je v tomto případě vymezen povahou a obsahem přezkoumávaného rozhodnutí. Jestliže krajský soud žalobu odmítl, může Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti zkoumat pouze to, zda byly splněny zákonem stanovené důvody pro odmítnutí žaloby; jakékoliv jiné námitky nejsou přípustné [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.]. Pod nezákonnost ve smyslu tohoto ustanovení lze podřadit vady řízení před soudem, které měly nebo mohly mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, či důvody zmatečnosti (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 4. 2005, čj. 3 Azs 33/2004-98, rozsudek NSS ze dne 22. 9. 2004, čj. 1 Azs 24/2004-49).

[7] Nejvyšší správní soud je při přezkumu rozhodnutí krajských soudů vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, ledaže by bylo řízení před soudem zmatečné, bylo zatíženo vadou,

pokračování

kteřá mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v těchto intencích, přihlédl k námitkám uplatněným stěžovatelem a shledal, že kasační stížnost je důvodná.

[8] V napadeném usnesení krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel nevyužil řádné opravné prostředky proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu vydanému v I. stupni správního řízení a žalobu stěžovatele ve věci rozhodnutí žalované o uložení kázeňského trestu odmítl. Nejvyšší správní soud se proto vyjádří nejprve k povaze řízení o řádném opravném prostředku v režimu ZVTOS a dále k postupu krajského soudu v projednávané věci.

[9] V souladu s § 51 ZVTOS vykonávají kázeňskou pravomoc nad odsouzenými generální ředitel Vězeňské služby a ředitelé věznic, popř. jiní zaměstnanci Vězeňské služby. Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu v I. stupni správního řízení je přípustný řádný opravný prostředek, tj. stížnost dle § 52 ZVTOS, o němž rozhoduje ředitel věznice nebo k tomu zmocněný zaměstnanec Vězeňské služby.

[10] Dle interních předpisů žalované rozhodovala o uložení kázeňského trestu stěžovatele ve smyslu § 46 odst. 3 písm. e) a f) ZVTOS v I. stupni správního řízení vychovatelka. Stěžovatel byl v jejím rozhodnutí o možnosti podat řádný opravný prostředek poučen, s tím, že *„Proti tomuto rozhodnutí lze podat stížnost písemně nebo ústně do 3 dnů ode dne oznámení rozhodnutí prostřednictvím tebe, kdo rozhodnutí vydal (§ 52 odst. 1 zák. č. 169/1999 Sb.). O opravném prostředku bude rozhodovat speciální pedagog“*.

[11] Nejvyšší správní soud považuje na tomto místě za vhodné poukázat na jistá specifika správního řízení o řádném opravném prostředku, tj. stížnosti. Stížnost ve smyslu § 52 ZVTOS je v souladu s poučením žalované možné podat i ústní formou. O samotném podání (ústní) stížnosti by tedy měl být učiněn alespoň záznam ve spise, resp. v samotném rozhodnutí I. stupně o uložení kázeňského trestu, kde je pro tyto účely vyhrazena kolonka. Podstatný je také způsob, jakým k rozhodování o takové stížnosti dochází. Rozhodnutí speciálního pedagoga o stížnosti, včetně odůvodnění, totiž není vydáváno jako samostatné rozhodnutí s novým číselným identifikátorem, nýbrž je také součástí prvoinstančního rozhodnutí žalované. Rozhodnutí vydaná v I. a II. stupni správního řízení o uložení kázeňského trestu jsou tudíž součástí jednoho a téhož dokumentu.

[12] Vzhledem k dosavadnímu průběhu řízení před krajským soudem, který podání stěžovatele nejprve postoupil Okresnímu soudu v Jičíně k zařazení do občanskoprávní agendy, Nejvyšší soud připomíná, že některá rozhodnutí o uložení kázeňského trestu (např. umístění do uzavřeného oddělení) jsou rozhodnutími, která se dotýkají základních práv a svobod (čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) a podléhají přezkumu ve správním soudnictví (viz § 52 odst. 4 ZVTOS, srov. též nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 32/08). Rozhodnutí žalované o uložení kázeňského trestu podle § 46 odst. 3 písm. e) a f) ZVTOS je tedy přezkoumatelné správním soudem. Podmínkou řízení je v souladu s § 68 odst. 1 písm. a) s. ř. s. vyčerpání opravných prostředků, pokud je zvláštní zákon připouští. Nerespektování této zásady má za následek odmítnutí žaloby pro nepřípustnost dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (viz rozsudek NSS ze dne 12. 5. 2005, čj. 2 Afs 98/2004-65).

[13] Ze spisu krajského soudu vyplývá, že stěžovatel označil věc jako *„žalobu ve věci rozhodnutí o uložení kázeňského trestu č. VS 28/99/004/2015-21/OVT/305 od paní vychovatelky Ing. R. Š. ze dne 5. 2. 2015“*. Ve vlastnoručně psaném podání obsáhle popsal okolnosti předcházející zabavení elektronické hry tetris a svůj náhled na činnost příslušníků Vězeňské služby ve věznici Pardubice.

Nejvyšší správní soud připouští, že podání je rozsáhlé a nepřehledné, jedná se v podstatě o souvislý text, bez jakéhokoli členění a grafického oddělení jednotlivých tvrzení. Je zde však mimo jiné uvedeno (na str. 5 podání), že stěžovatel podal proti rozhodnutí žalované dne 11. 5. 2015 stížnost na Oddělení prevence a stížností, spolu s návrhem na předvolání svědků. V této souvislosti uvedl, že chtěl „[...] tyto svědky udat do stížnosti proti rozhodnutí a podat podstatné důvody stížnosti podáním těchto svědků, ale nebylo mu to umožněno [...]“. Na str. 10 žaloby stěžovatel uvádí, že se odvolal proti rozhodnutí ke speciálnímu pedagogovi, následně se domáhal sdělení, jak bylo zamítnutí jeho odvolání odůvodněno, nebyl s tím však seznámen. Z těchto důvodů zaslal soudu pouze rozhodnutí žalované.

[14] Stěžovatel tedy v žalobě identifikoval rozhodnutí žalované v podstatě správně (neboť identifikátor rozhodnutí o opravném prostředku speciálního pedagoga je totožný s identifikátorem rozhodnutí vydaném v prvním stupni), tvrdil, že využil svého práva podat proti němu opravný prostředek, a popsal, proč přiložený opis rozhodnutí neobsahuje výrok ani odůvodnění rozhodnutí o opravném prostředku.

[15] Krajský soud se v rozporu se zákonem s tvrzením týkajícím se podání opravného prostředku nevypořádal, a bez odůvodnění konstatoval, že ho stěžovatel nevyčerpal. Jeho rozhodnutí o odmítnutí žaloby dle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 68 písm. a) s. ř. s. založené na nevyčerpání opravných prostředků je z tohoto důvodu nepřezkoumatelné, což je vada, ke které by Nejvyšší správní soud musel přihlídnout i nad rámec kasační stížnosti z úřední povinnosti.

[16] Nejvyšší správní soud dále poukazuje na obecnou povinnost soudů posoudit podání účastníků podle obsahu. Žaloba podaná stěžovatelem i přes výše zmíněné nedostatky splňovala náležitosti podání uvedené v § 37 odst. 3 s. ř. s. Je však třeba uvést, že neobsahovala jednoznačně vymezený žalobní petit, což je však odstranitelná vada řízení. Bez znalosti návrhu výroku rozsudku si není možné učinit spolehlivý závěr o tom, o jaký žalobní typ se jedná. Pokud by byl mezi obsahem žaloby a navrženým petitem rozpor, je třeba takovou vadu odstranit postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s. (viz rozsudek NSS ze dne 9. 7. 2009, čj. 7 Aps 2/2009-197).

[17] Na základě výše uvedeného je krajský soud v dalším řízení povinen posoudit nejprve přípustnost žaloby a další podmínky řízení v souladu s obsahem žaloby a případné vady žaloby odstranit postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s. V případě meritorního přezkumu si krajský soud vyžádá kompletní spisový materiál vztahující se k uložení kázeňského trestu, a případně provede další dokazování tak, aby mohl řádně posoudit námitky stěžovatele.

[18] Nejvyšší správní soud pro úplnost uvádí, že žalovanou v záhlaví rozhodnutí označil shodně s označením použitým krajským soudem v napadeném usnesení. Po posouzení obsahu podání a učinění závěru ohledně typu žaloby a napadeného rozhodnutí bude ze strany krajského soudu též namístě zvážit správné označení žalovaného subjektu.

[19] Advokát, který byl stěžovateli ustanoven v řízení o kasační stížnosti, ho zastupuje v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2010, čj. 4 Azs 6/2010-42, i v dalším řízení před krajským soudem.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[20] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadené usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu je nezákonné [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.], proto ho zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

pokračování

[21] Napadené usnesení bylo zrušeno včetně výroku II týkajícího se nákladů řízení o žalobě, neboť se jedná o výrok závislý na výroku I ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s. Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem, který je vysloven v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[22] V novém řízení rozhodne krajský soud o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[23] Nejvyšší správní soud stěžovateli ustanovil k jeho žádosti zástupce z řad advokátů, přičemž náklady zastupování stěžovatele nese stát. Nejedná se však o náklady řízení o kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 60 s. ř. s., o jejichž náhradě má podle § 110 odst. 3 s. ř. s. po zrušení napadeného usnesení rozhodovat v dalším řízení krajský soud. Rozhodne o nich proto Nejvyšší správní soud.

[24] Odměna zástupci stěžovatele Mgr. Jiřího Kudřouska za dva úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“) činí 2 x 3100 Kč podle § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, celkem 6200 Kč. Zástupci stěžovatele náleží také náhrada hotových výdajů sestávající z režijního paušálu za každý úkon právní služby ve výši 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu).

[25] Dále se hradí cestovní výdaje vzniklé v souvislosti s návštěvou stěžovatele ve Věznici Nové Sedlo dne 29. 2. 2016 osobním vozidlem Citroen Xsara z Loun do Nového Sedla a zpět (celkem 70 km). Podle § 157 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, náleží zástupci za každý 1 km jízdy základní náhrada a náhrada výdajů za spotřebovanou pohonnou hmotu. Základní náhrada činí 3,80 Kč za 1 km jízdy [§ 1 písm. b) vyhlášky č. 385/2015 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad (dále jen „vyhláška č. 385/2015 Sb.“)], celková základní náhrada tak činí 266 Kč (70 km x 3,80 Kč). Náhrada výdajů za spotřebované pohonné hmoty činí 174,60 Kč [průměrná cena benzínu 95 oktanů činila 29,70 Kč dle § 4 písm. a) vyhlášky č. 385/2015 Sb.; průměrná spotřeba určená z údajů technického průkazu (11/6,2/7,9 l na 100 km) je 8,4 l na 100 km; 70 km/100 km x 29,70 Kč x 8,4 l = 174,60 Kč]. Náhrada cestovních výdajů zástupce tak činí celkem 440,60 Kč (266 Kč + 174,60 Kč). Náhrada za promeškaný čas strávený cestou v délce 2 hodin (4 půlhodin) podle § 14 odst. 3 advokátního tarifu činí 400 Kč.

[26] Celkem tedy zástupci stěžovatele náleží odměna, náhrada hotových výdajů a náhrada za promeškaný čas ve výši 7640,60 Kč. Vzhledem k tomu, že zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty (DPH), zvyšuje se celková částka o tuto daň ve výši 21 %, tedy o 1604,50 Kč. Zástupci stěžovatele tak bude vyplacena částka ve výši 9245 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2016

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu